

Látogatás a meczenzefi (Szlovákia) múzeum-hámban és Jan Bröstit működő hámban

A jósvafői hámbipar (lásd *Jósvafői helytörténeti füzetek*, 2., 1995.) emlékeinek felkutatása a határ túloldalán lévő Meczenzefre irányította a figyelmünket, hiszen az utolsó jósvafői hámbot meczenzefiek építették, üzemelték be és többen dolgoztak is benne.

Dr Dénes György hívta fel a figyelmünket a még működő, egyetlen magán hámbra, amelyet Jan Bröstit üzemeltet. Egy télutói márciusi szombaton kerestük fel Bröstit Úr üzemét, ahol egy vizikalapács, ill. egy villannyal hajtott kalapács működik.

Mielőtt útnak indultunk, fellapoztuk Fényes Elek 1851-es "gheographiai szótár"-át, amelyben Meczenzefről, pontosabban Felső-Meczenzefről az alábbiakat olvastuk:

MAGYARORSZÁG

GEOGRAPHIAI SZÓTÁRA,

MELLYEN BENDEN VÁROS, FALU ÉS PUSZTA, SZÜRENDREN
KÖZÖLMÉNYREN LEÍRATIK.

—————

II. KÖTET.

FÉNYES ELEK.

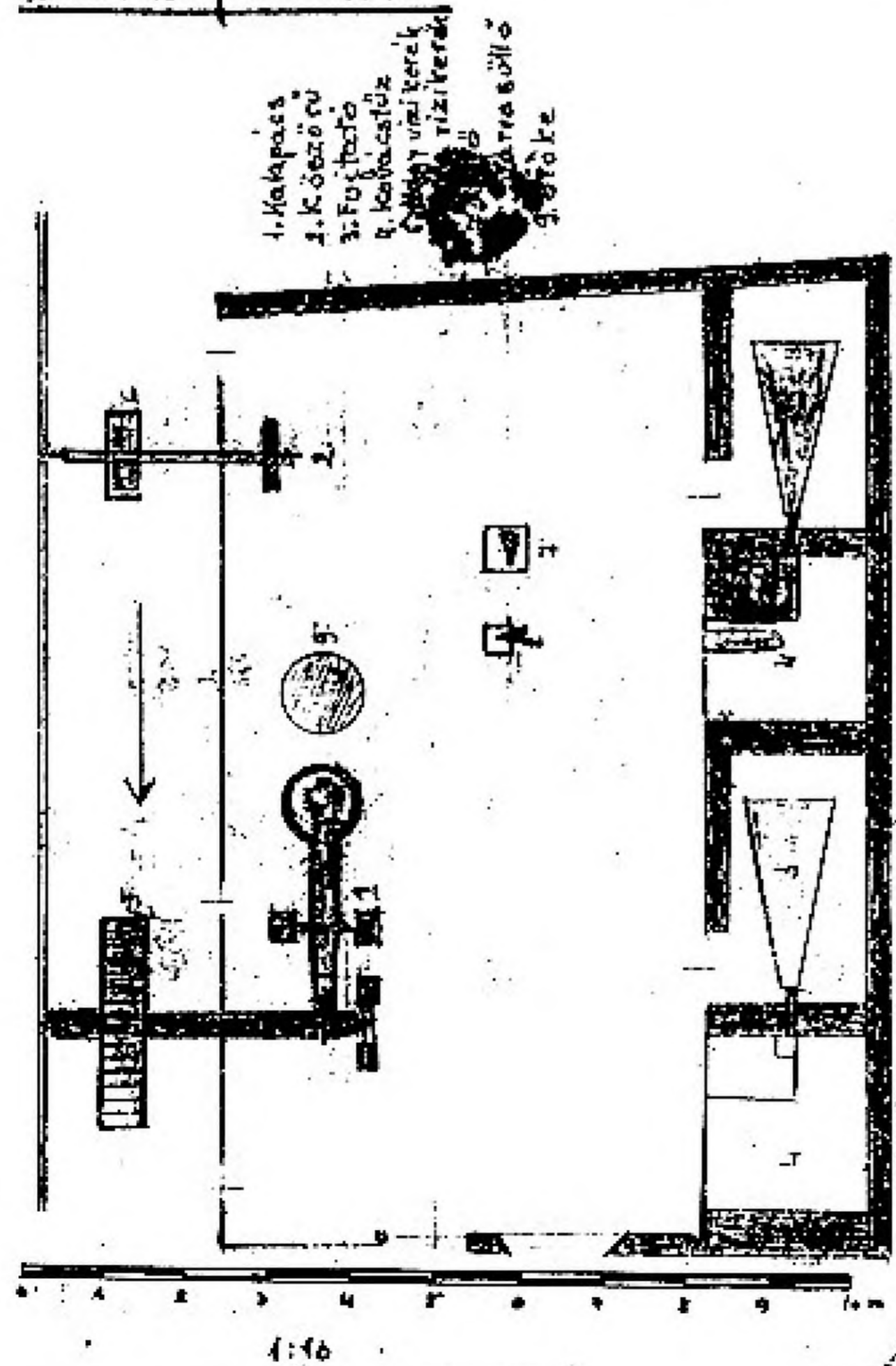
III. KÖTET.

PESTEN, 1851.
NYOMATOTT ROZSA VASZARNÁL.

Felső-Meczenzef. német-tól m.-város, Abauj vmegyében, az elébbeni városhoz $\frac{1}{3}$ órányira; 1949 kath. lak. Kath. paroch. templom. E két város német lakosi hihetőleg Stájer és Bajor országokból költöztek be, s szavokajtése oly durva és különös, hogy más rokon ajkuk alig érthetik meg. Egyébiránt fáradhatatlan munkás emberek, s vagy az itteni számos vashámban dolgoznak, vagy kazánokat, patkókat s más vasműveket készítenek; kézi-mesterségeket folytatnak. Továbbá leghíresebb utcsinálók egész hazánkban, sőt a posványok kiszárlásában is nagyon ügyesek, s innen rilkán szoktak otthon lenni, hanem a földművelést asszonyaik űzik. F. o. a júsói prépostság.

Látogatásunkkor - a kemény fagy miatt - a vizikalapács nem üzemelt, de Bröstl Úr nagyon szívélyesen fogadott, bemutatta üzemét, kis házi kiállítását. Jelenleg 26 féle kapát és ásót gyárt, de jelentős mennyiségű díszkovács termék is kikerül kezük alól, ezek jelentős részét Németországba exportálják. Néhány kovácsolt emléktárgy megvásárlása után megtekintettük a **Kassai Műszaki Múzeum** kezelésében lévő **múzeum-hámort**, ahol szakavatott vezetést kaptunk egy korábban ott dolgozó idős kovácstól. Ez hajdan **Tischler József** hámora volt. Alaprajzi elrendezését **Kiszely Gyula** - az Öntödei Múzeum nyugalmazott igazgatója - bocsátotta rendelkezésemre, azzal a közel egy órás magnetofon - felvétellel együtt, amelyet a hajdani tulajdonossal, Tischler Józseffel készített. A jósvafői kapahámor esetleges rekonstrukciójánál igen jól hasznosíthatók lesznek az itt látott - eredeti - megoldások. Meczenzéli látogatásunkat a temetők felkeresésével zártuk, ezekben az öntöttvas síremlékeknek gazdag választékát találtuk, igen rossz állapotban. A nevek és sírfeliratok olvasgatása sem volt tanulság nélküli, mindenkinek ajánlom e különös hely felkeresését!

elkészítve: 1972. máj. 2. d. KISZELY GYULA 1.
Tischler József volt hámorának - ma a
Kassai Téchnikai Múzeum múzeum hámor
ának felvételére:

1. Kalapács
2. Köszörű
3. Fújtató
4. Kovácstűz
5. Nagy vizikerék
6. Kis vizikerék
7. Üllő
8. Szarvasüllő